

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Regiony

nás baví

02/26

Litomyšl:

Perla východních Čech
umí využívat fondy EU

Zdeněk Semorád:
Kraje musí spojovat
hráče v regionu

Když industriál ožije:
Inspirace z Dolních
Vítkovic

Zpráva o udržitelnosti:
Nový formulář
usnadňuje vyplnění

Zdeněk Semorád: Kraje musí umět koordinovat hráče na svém území **Str. 4**

Veřejné zakázky: Jak ověřit odbornou způsobilost při restaurování **Str. 14**

Knihovny: Měníme je na místa setkávání a multifunkčního využití **Str. 22**

Vážení čtenáři,

rozvoj kultury a cestovního ruchu dnes není jen otázkou estetiky či volného času. Je to promyšlená investice do budoucnosti regionů. Projekty podpořené z IROP napříč republikou ukazují, že když se propojí kvalitní příprava, místní vize a evropské prostředky, vznikají místa, která přitahují návštěvníky i posilují hrdost místních.

Proměny knihoven v moderní komunitní centra, obnova památek i nové expozice dokazují, že kultura má sílu rozhýbat celé území. Typickým příkladem je Moravskoslezský kraj, který prochází výraznou transformací. Z průmyslového srdce republiky se stává region inovací, vzdělávání a zážitků. Revitalizovaná Dolní oblast Vítkovice dnes spojuje industriální dědictví s kulturou, vzděláváním i turismem a patří k nejnavštěvovanějším místům v zemi. Také modernizace turistických informačních center, například v Opavě, zvyšuje komfort služeb a potvrzuje, že i zdánlivě menší projekty mají velký dopad.

O budoucnosti regionálního rozvoje mluví v tomto čísle také Zdeněk Semorád. Zdůrazňuje nutnost jasných priorit, koordinace a schopnosti krajů spojit jednotlivé aktéry. Právě propojení dopravy, služeb, kultury a sociální infrastruktury je cestou, jak udržet regiony živé a konkurenceschopné i po roce 2028.

Bavte se!
Marek Roll

Časopis Regiony nás baví

Vše o regionální podpoře a evropské dotační politice

Vychází 10 × ročně

Vydává: Centrum pro regionální rozvoj České republiky,
Argentinská 1610/4, 170 00 Praha 7 – Holešovice, IČ: 04095316

Číslo **2/26** – březen 2026

Časopis je distribuován bezplatně na území ČR.

Kontakt na redakci: media@crr.gov.cz • **Šéfredaktor:** Marek Roll

Redakce: Markéta Reedová, Libor Akrman, Michal Vlasák, František Novák, Lukáš Holub

Vytvořeno: ve spolupráci s grafickým studiem Propaganda Art & Design, s. r. o.

Tisk: Tisk Centrum s. r. o., Moravany u Brna

Evidenční číslo MK ČR: E 20685

Spolufinancováno
Evropskou unií

Ministerstvo
pro místní rozvoj

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Rozšíření školky v Třeběchovicích

V Třeběchovicích pod Orebem otevřeli nový pavilon mateřské školy. Díky evropské dotaci z programu IROP ve výši téměř 48 milionů korun tu vzniklo moderní zázemí pro 96 dětí, které výrazně rozšíří kapacitu školky a nabídne více míst pro předškoláky. Dvoupodlažní pavilon je propojený se stávající budovou spojovacím krčkem a doplněný o střešní terasu. Uvnitř jsou prostorné, světlé třídy, šatny, hygienické zázemí i výdejna jídla.

„Naši snahou v rámci IROP je, aby školská zařízení nabízela dětem i pedagogům důstojné a plně funkční prostředí,“ říká Jakub Řezníček, ředitel Centra pro regionální rozvoj Královéhradeckého kraje.

Výše podpory
z IROP

47,8
mil. Kč

Výše podpory
z IROP

70
mil. Kč

Nová psychiatrie v Ostrově

Nemocnice Ostrov otevřela nové psychiatrické oddělení, které výrazně posiluje dostupnost a kvalitu akutní psychiatrické péče v Karlovarském kraji. Moderní pavilon vznikl díky investici přesahující čtvrt miliardy korun, dotační prostředky z IROP pomohly zhruba 70 milionů korun. Jde o jedinou lůžkovou kapacitu svého druhu v regionu. Díky nové budově se kapacita zvýšila z dosavadních 73 na 96 lůžek. „Jsem velmi rád za to, že lidé, kteří budou odbornou pomoc potřebovat, ji naleznou přímo v našem kraji,“ uvedl hejtman Karlovarského kraje Petr Kubis.

Modernizace dílen v Čáslavi

Střední odborná škola a Střední odborné učiliště dopravní Čáslav nově využívá kompletně zrekonstruované dílny. Investice do modernizace přesáhla 35 milionů korun. Žákům přinese kvalitní zázemí přesahující aktuální standardy v autoopravárenství.

„Automobilový průmysl je klíčovým odvětvím naší ekonomiky. Je důležité, aby studenti měli k dispozici zázemí a technologie, které odpovídají současným požadavkům z praxe,“ uvedla ředitelka Centra pro regionální rozvoj Střední Čechy Dana Čechová. Rekonstrukce podpořená z IROP zahrnovala stavební úpravy haly, opravu střechy, instalaci nového vytápění, elektroinstalace a položení odolných průmyslových podlah.

Celková výše
nákladů

35
mil. Kč

Kraje mají spojoovat a organizovat

Zdeněk Semorád

Vystudoval sociální geografii a regionální rozvoj na Přírodovědecké fakultě Ostravské univerzity. Od roku 2006 byl ředitelem Úřadu Regionální rady regionu soudržnosti Severovýchod. V roce 2012 přešel do služeb statutárního města Pardubice a od roku 2014 byl osm let respektovaným náměstkem na Ministerstvu pro místní rozvoj. Od roku 2022 pracuje na pardubickém hejtmánství.

Jak efektivně nastavit mechanismus rozdělování evropských financí a kdo by měl být koordinátorem zásadních projektů? Nejen na to jsme se zeptali Zdeňka Semoráda, který vede odbor dopravy a silničního hospodářství na pardubickém hejtmánství a předtím byl náměstkem na Ministerstvu pro místní rozvoj, kde měl na starosti právě unijní dotace.

Pojďme začít od samotné dopravy – co je pro vás klíčové z hlediska rozpočtu?

Z našeho šesti- až sedmimiliardového rozpočtu – pokud nepočítáme transfery – dáváme přes miliardu korun na dopravní obslužnost, tedy na regionální vlaky a autobusy. To je obrovská částka a pro rozvoj území je to stejně důležité téma jako samotné opravy silnic. Málokdo si to uvědomuje. Dopravu to ale jasně determinuje.

Velké dopravní stavby pak závisí na evropských фондах. Bude doprava pro kraje i po roce 2028 prioritou číslo jedna?

Doprava a dopravní obslužnost by bezpochyby měla zůstat jednou z hlavních priorit. Ještě se vraťme k opravám: co se týče investic do silnic z evropských fondů, máme na sedm let z IROP necelou jednu miliardu korun. To v celkovém objemu výdajů na údržbu, opravy a rekonstrukce silnic tvoří méně než desetinu celkových výdajů kraje, takže to není stěžejní částka, byť zásadní modernizace silniční sítě jsou právě z IROP realizovány. Pro mě je prioritou spíše dopravní obslužnost, kde se dá udělat možná více „muziky“. Nejde jen o terminály či vozidla, ale např. o podporu integrovaných systémů, aby člověk mohl jet na jednu jízdenku moderními prostředky veřejné dopravy.

Tedy mluvíme o inteligentních investicích, které ale mají možná smůlu, protože jsou viditelné méně než obchvat města nebo nová silnice...

Věřím ale, že občané nakonec ocení, že mohou

na jednu jízdenku, kterou si koupí třeba prostřednictvím mobilního telefonu, kde zároveň uvidí polohu svého spoje, cestovat v pohodlném klimatizovaném vozidle, které je doveze přesně tam, kam potřebují a v čas, který požadují.

Ačkoliv máte na starosti dopravu a silniční síť, co vidíte jako největší budoucí výzvy?

Nedávno jsme s kolegy absolvovali přednášku profesora Ladislava Duška z ÚZIS o demografických datech. Populace stárne, což je a bude zásadní výzva pro sociální věci, zdravotnictví, ale i školství, protože se lidé musí naučit s takovou změnou pracovat. Myslím, že to je priorita, která nás všechny čeká, jinak hrozí „náráz do zdi“. Týkat se to bude celé České republiky – a nejen jí – ale nastavit systém, aby nás ten náráz do zdi příliš nebolel, musí vedle centrálních orgánů také kraje a obce s detailní znalostí jednotlivých částí regionů, protože ten problém nebude všude stejně intenzivní.

Budeme k tomu potřebovat evropské peníze?

To zajisté. Sociální a zdravotní péče stojí obrovské množství peněz a se stárnoucí populací budou tyto výdaje čím dál tím větší.

Tipnul bych si, že pro kraj je palčivější sociální oblast. Přece jenom, zdravotnictví je dost dirigováno Ministerstvem zdravotnictví, ale v sociální oblasti je to víc na kraji.

Já si nejsem jist, jestli můžeme z těchto dvou

Spolupráce
s CRR?
Vždy perfektní.
Byť je to
organizace
státu, každá
krajská
pobočka
zná „své“
území, velmi
dobře s ním
komunikuje
a vždy se snaží
najít nejlepší
řešení.

”

CRR má
vybudovanou
velmi efektivní
strukturu,
pracovníci
CRR jsou velmi
profesionální
oporou pro
žadatele
i příjemce
podpory.

”

oblastí vybrat tu „palčivější“ pro kraj. Byť je financování zdravotní péče opravdu řízeno státem, nesmíme zapomínat, že kraje jsou dominantní zřizovatelé nemocnic, a ty musí mít nejen infrastrukturní, ale i odbornou kapacitu na to, aby se dokázaly postarat o stárnoucí populaci. Osobně se také domnívám, že velká výzva nás čeká na poli přechodu mezi zdravotní a sociální péčí, kdy je starší člověk pacientem pro zdravotníky, ale zároveň klientem pro sociální péči.

Aktuálně máte na území kraje 19 dopravních staveb. Hned pět z nich jsou části úseků dálnice D35. Jak je pro vás její dokončení důležité?

Její dokončení je pro kraj samozřejmě klíčové, a to nejen z pohledu dopravního, ale např. i ekonomického či bezpečnostního. Dostavbou dálnice D35 se ale nepochybně změní dopravní proudy v kraji. Mnoho lidí bude chtít prioritně využít dálnici pro rychlý přesun a my tomu musíme přizpůsobit i krajské silnice tak, aby dopravu směrem na dálnici unesly.

Dříve jste působil jako náměstek na Ministerstvu pro místní rozvoj, teď jste na kraji. Dá se to srovnat?

Vždycky jsem se považoval spíše za odborného pracovníka a úředníka, politik jsem nebyl. Proto jsem také působil jako odborný náměstek – tedy náměstek pro řízení sekce. Krajská role je jiná v tom, že musíte mít schopnost nahlédnu nad celým územím, ale zároveň řešíte velmi konkrétní věci – třeba že někomu nepříjel či ujel autobus nebo že se po zimě na nějakém úseku silnice udělala velká díra. Musíte umět skloubit obojí.

Předpokládám, že pro fungování kraje jsou vaše předchozí zkušenosti vítané.

Moje výhoda je, že po letech na ministerstvu mám na lidi v Praze stále přátelské vazby a důvěřujeme si navzájem, což například velmi usnadňuje komunikaci v rámci řešení problematiky evropských fondů.

Zůstaňme právě u evropských peněz. Od roku 2028 se jejich příliv změní hned ze dvou stran. Jednak jich bude méně a změní se i mechanismus jejich rozdělování. Co s tím?

Nezbude nám nic jiného než se soustředit na omezené množství priorit. Cukrováním nic už nevyřešíme. Za kraje říkáme, že v každém kraji se musíme být schopni domluvit – kraj, města, obce a další partneři – a zároveň že to má být prioritizace územní. To znamená umět ušít na míru konkrétnímu území intervence, které ho posunou dál, přičemž tyto intervence mají být koordinovány na území kraje tak, aby se vzájemně nedublovaly, ale naopak doplňovaly pro co největší efekt pro rozvoj území. Koheze, tedy sbližování rozdílů, neprobíhá uvnitř krajů, některé jeho části naopak zaostávají za zbytkem území – to musíme změnit.

Probíhá množství debat, kdy by se na novém systému měli ideálně domluvit všichni aktéři, tedy vedle MMR taky další ministerstva, kraje, obce, ITI či MAS. Domluví se?

Jsem nenapravitelný optimista. Proto doufám, že se místo pokusů o pokračování izolovaného hospodaření na malých písčících nakonec domluvíme na jednom velkém kopci písku v každém kraji, který bude mít potenciál něco opravdu zásadně změnit.

Jakou roli by v koordinaci zájmů v území měly hrát právě kraje?

Jsem přesvědčený, že kraje musí umět koordinovat jednotlivé hráče na svém území. Pro to ale musí mít dostatečnou roli i v politice soudržnosti. Pro představu: kraj je takový hrající kapitán. Měl by být tím, kdo organizuje jednání a spojuje jednotlivé hráče. Nemá sice větší pravomoc, ale má ten přehled a komunikuje s týmem i směrem k „trenérovi“ neboli státu.

Přihlaste se do letošního ročníku REGIOSTARS

REGIOSTARS je soutěž, kterou od roku 2008 pořádá Generální ředitelství pro regionální a městskou politiku a která se mezitím stala evropskou značkou vynikající kvality projektů, jež jsou financovány z EU a přinášejí účinný a inkluzivní regionální rozvoj. Díky REGIOSTARS mohou regiony čerpat inspiraci k řešení výzev, které jsou jim společné, nalézat nové, větší příležitosti a prohlubovat účinky regionální politiky EU.

Formulář přihlášky REGIOSTARS na platformě EUSurvey je otevřen do 22. května 2026.

V roce 2026 projekty soutěží v pěti kategoriích:

- Konkurenceschopná a inteligentní Evropa
 - Zelená Evropa
 - Propojená Evropa
- Sociální a inkluzivní Evropa
- Evropa blíž občanům

Únorový FutuRegio Hub hledal příklady dobré praxe pro posílení odolnosti území

Únorový FutuRegio Hub Centra pro regionální rozvoj se zaměřil na téma odolnosti území v praxi. Cílem tohoto mezioborového setkání bylo prodiskutovat, jak může civilní infrastruktura přispět k resilienci území.

Příklady dobré praxe zahrnovaly projekty z oblasti bezpečné regionální datové infrastruktury pro stát a kritické služby, předimenzování nosnosti mostů a úpravy komunikací pro takzvané dual-use využití až po zajištění energetické soběstačnosti obecních budov, které slouží jako krizová centra.

Ukázalo se také, že zranitelnost území nevzniká jen při mimořádných katastrofách, ale i postupně – například oslabením institucí, přetížením veřejných služeb či odlivem kvalifikovaných lidí.

Odolnost regionu neznamena pouze reakci na jednorázovou krizi. Jde o dlouhodobou schopnost území udržet základní funkce, služby a důvěru obyvatel i v podmínkách nejistoty a tlaku.

„V současné geopolitické situaci se odolnost stává nejen bezpečnostním tématem, ale i strategickou prioritou regionální politiky a budoucího směřování investic,“ říká Petr Štěpánek, ředitel CRR a dodává: „Stále častěji se promítá do evropských i národních rámců podpory – a bude určovat, kam budou v příštích letech směřovat prostředky na infrastrukturu, digitalizaci, služby i rozvoj lidského kapitálu.“

Diskuse o odolnosti není abstraktní bezpečnostní debatou, ale otázkou každodenní funkčnosti regionů – jejich schopnosti obstát, rozvíjet se a zůstat atraktivními místy pro život i práci.

Perla východních Čech

umí využívat evropské peníze

Rodiště Bedřicha Smetany se často dává za příklad ostatním městům a obcím, jak co nejlépe využít nejen vlastní historický a kulturní potenciál, ale také evropské prostředky.

Obnova Litomyšle začala hned po pádu komunismu zásluhou dlouholetého starosty Miroslava Brýdla, jenž byl ve funkci v letech 1990 až 2002. K dalšímu rozkvětu města přispěly v posledních letech rovněž evropské prostředky. Nejedná se pouze o opravy kulturních památek, ale také o další stavby.

Mezi největší investice města patřila výstavba městského krytého bazénu, který využívá obnovitelné zdroje energie. Výše dotace EU přesáhla 51 milionů korun. Evropské prostředky pomohly radnici také začít s rekonstrukcí renesančního domu U Rytířů, kde má sídlo městská galerie. Mezi nejnovější projekty, na které přispěl IROP, patří obnova rodného domu Bedřicha Smetany.

Je to skvost

Nejviditelnějším symbolem efektivního využívání evropských dotací je státní zámek Litomyšl, který je od roku 1999 na seznamu UNESCO. V roce 2024 skončila první etapa obnovy tohoto renesančního klenotu. Díky projektu financovaného z IROP mohou návštěvníci obdivovat další prostory zámku. Radnice města zde mohla obnovit městskou obrazárnu.

Přes bývalou zámeckou kuchyni se dá projít na věž s nádherným výhledem na zámek i okolí. „Zámek Litomyšl je po rekonstrukci krásně obnovený a přístupný pro všechny, je to opravdový skvost,“ uvedla vedoucí oddělení hodnocení a kontroly z pardubické pobočky Centra pro regionální rozvoj Zuzana Hořčíčková. Suma přidělená z IROP na rekonstrukci činila 364,8 milionu korun.

Rekonstrukce lunetové římsy a sgrafit

„Litomyšl je město s ohromně zajímavou minulostí. A je také jedním z měst, která dělají velmi dobrou kul-

364,8 mil. Kč

Celková suma z IROP
na rekonstrukci zámku Litomyšl

turní politiku,“ vysvětlil akademický malíř Karel Míšek, proč se v roce 2018 přihlásil do soutěže o sgrafita na nově vytvořené lunetové římsy renesančního zámku. „Věřím, že po dokončení celkové rekonstrukce litomyšlského zámku se nově doplněná a vyzdobená lunetová římsa stane jeho neodmyslitelnou součástí a bude přinášet silný

prožitek navazující na renesanční dědictví,“ upřesnil Míšek.

Ocenil práci památkářů, kteří dlouhodobě prosazovali vytvoření lunetové římsy. „Podařilo se, že byla naplněna součást naší evropské identity a zámek byl výrazně zhodnocen,“ zdůraznil Míšek. Práce na úplně nových sgrafitech mu zabrala celý minulý rok, dokončil je loni v listopadu. Příklad Litomyšle podle něj názorně ukazuje, že se evropské prostředky do obnovy a rozvoje kulturního dědictví v Česku vynakládají efektivně.

Nejen Litomyšl, ale také okolní obce

V rámci Litomyšle a sousedních obcí úspěšně funguje také MAS Litomyšlsko. V tomto rozpočtovém období byly podpořeny čtyři projekty i přímo v Litomyšli. Mezi dokončené patří modernizace učebny chemie na ZŠ T. G. Masaryka. V případě II. ZŠ Litomyšl, U Školek, se jednalo o modernizaci tří učeben – přírodopisu, chemie a fyziky.

„Další dva projekty v Litomyšli byly vybrány teprve koncem roku 2025. Jeden řeší rekonstrukci střechy kaple sv. Václava v obci Pazucha, která je součástí města Litomyšl. Jednu žádost podávala i Farní charita Litomyšl na pořízení vícemístného bezemisního vozidla pro charitní pečovatelskou službu,“ uvedla Anna Ludvíčková z MAS Litomyšlsko.

Kam směřuje podpora IROP v období 2021–2027 v MAS Litomyšlsko?

- infrastruktura pro předškolní a základní vzdělávání
- jednotky sborů dobrovolných hasičů
- budování či rekonstrukce chodníků v obcích
- infrastruktura pro sociální služby
- veřejná infrastruktura pro cestovní ruch
- revitalizace kulturních památek

Jak pozvednout historické město?

Jsme inspirací

Daniel Brýdl je starostou Litomyšele od roku 2018, od roku 2024 je také zastupitelem Pardubického kraje. Ve vedení města navazuje na rodinnou tradici, jeho otec Miroslav byl dlouholetým porevolučním starostou Litomyše.

Jakou roli hrají evropské dotace v dlouhodobém rozvoji města a proč je Litomyšl uváděna jako příklad, jak evropské fondy využít pro svůj rozvoj?

Nejzásadnější je kontinuita ve vedení, díky které se nevyhazují do koše projekty, které zpracovali předchůdci. Neustále připravujeme projekty takzvaně do šuplíku, investujeme do studií a sázíme na kvalitu již ve fázi přípravy. Projekty chceme mít zpracované až do fáze stavebního povolení. Když je pak vypsána dotační výzva, jsme schopni rychle zareagovat a podat včas žádost.

Od revoluce v Litomyšli funguje také městská architektka, která dohlíží na kvalitu všech staveb i rekonstrukcí ve městě. Lidé už si za ta léta zvykli, že je dobré dělat kvalitní architekturu, kvalitní veřejný prostor, a tím navazujeme na naše předky.

Co byste doporučil ostatním starostům, aby mohli naplno využívat výhody financování z EU?

Pracovat na shodě s opozicí na velkých projektech. Pak nehrozí, že se po volbách všechno vyhodí „do koše“. A projektů mít připraveno víc a pak reagovat na to, co je a co není možné zrealizovat třeba s dotací z EU.

Doporučujete poradenství i s externími firmami?

Využíváme soukromé subjekty, ale také Regionální rozvojovou agenturu Pardubického kraje, která nám hodně pomáhá. Na velké projekty máme i externí poradce. Drobné projekty připravují kolegové z městského úřadu.

Máte definovanou dlouhodobou strategii, jak evropské dotace využívat?

Máme pravidelné rady k tomuto

tématu a existuje seznam, do čeho chceme v Litomyšli investovat. Například máme připravený projekt na kompletní rekonstrukci knihovny, podobné to bylo s přípravou rekonstrukce domu městské galerie. Rychle jsme požádali, obdrželi nemalou dotaci a nyní budovu opravujeme.

Co vám jako starostovi v tomto ohledu nejvíce znepříjemňuje život. Co byste případně změnil?

Administrativa k evropským dotacím by se dala výrazně zjednodušit. Myslím si, že jde často o zbytečné požadavky českých úřadů, Evropskou unii bych z toho nepodezíval. Některé dotační výzvy mají podle nás přehnané a složité podmínky dané českou legislativou.

Bud'te hlasem
českých obcí a měst

URBIS

STAŇTE SE ŘEČNÍKEM NA URBISU

Realizovali jste ve svém městě, obci nebo regionu projekt, který zlepšuje kvalitu života, posiluje odolnost nebo rozvíjí místní komunitu?

Přihlaste se jako řečník a přijďte ho představit tam, kde můžete inspirovat ostatní a získat uznání.

Každý přihlášený získá 3denní vstupenku na URBIS, asistenci osobního průvodce během veletrhu a vstup na společenský večer.

Řečníci vybraní odbornou porotou budou zařazeni do konferenčního programu.

Registrujte se **do 15. 3. 2026**
vyplněním krátkého online formuláře.

URBIS

www.urbism meetup.cz

REGISTRACE

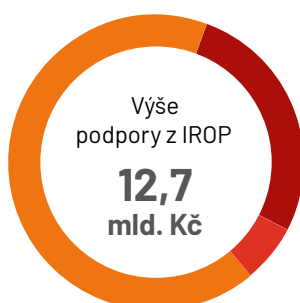

IROP v kultuře a cestovním ruchu:

Zlepšujeme život v regionech

Knihovny, muzea, památky i návštěvnická centra po celé republice dostávají díky IROP nový život. Podpora ve výši téměř 12,7 miliardy korun míří do více než 300 projektů, které zlepšují kulturní nabídku a posilují cestovní ruch v regionech.

IROP 1 (2014–2020): kultura

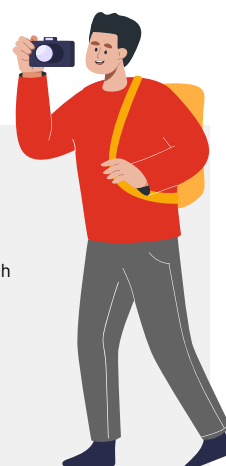

Struktura

- Památky:
212 projektů
8,51 mld. Kč
- Muzea:
80 projektů
3,45 mld. Kč
- Knihovny:
13 projektů
0,76 mld. Kč

Vybrané dosažené indikátory

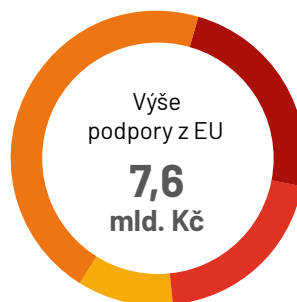
- 214 revitalizovaných památkových objektů
- 669 nově zpřístupněných nebo modernizovaných prostor v muzeích a 13 v knihovnách

TOP projekty IROP 2 dle aktivity

- Rekonstrukce městské knihovny v Mostě
360 mil. Kč
- Kasárna muzejní kreativity Muzea východních Čech v Hradci Králové
179 mil. Kč
- Zámek Pardubice - vybudování reprezentativního sálu a foyer se zázemím pro společenský trakt zámekského paláce
155,9 mil. Kč
- Informační centrum nádraží Teplice nad Bečvou
36 mil. Kč

IROP 2 (2021–2027): kultura + cestovní ruch

Struktura

- Památky:
368 projektů
3,49 mld. Kč
- Muzea:
59 projektů
1,80 mld. Kč
- Knihovny:
106 projektů
1,55 mld. Kč
- Cestovní ruch:
228 projektů
0,79 mld. Kč

Restaurátorské licence

ve veřejných zakázkách

Při zadávání veřejných zakázek na restaurování kulturních památek zadavatelé často ověřují odbornou způsobilost osob, které se budou na restaurování přímo podílet, prostřednictvím držení restaurátorských licencí udělovaných restaurátorům Ministerstvem kultury dle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči (dále jen „zákon o památkové péči“). S ohledem na specifičnost předmětu takových veřejných zakázek nejsou dle názoru Centra takové požadavky nepřiměřené, nicméně je nutné dbát na jejich vhodné nastavení v zadávacích podmínkách.

Pro zadavatele, zejména méně zkušené, může být složité zorientovat se při stanovení zadávacích podmínek v širokém spektru restaurátorských licencí, jejich obsahu nebo hierarchii existujícího třídíku specializací restaurátorských prací, jenž tvoří přílohu č. 1 zákona o památkové péči (dále jen „třídík“). Obdobně jako u jiných požadavků na kvalifikaci a způsobilost dodavatelů musí být podmínky pro předkládání restaurátorských licencí vymezeny přiléhavě předmětu veřejné zakázky a zároveň dostatečně podrobně, aby popis nezakládal nejednoznačný výklad. Vzhledem ke skutečnosti, že existuje mnoho licencí, které se různě překrývají, neměl by zadavatel opomenout ani možnost předkládat rovnocennou licenci.

Z kontrolní praxe Centra vyplývá, že existují tři nejčastější způsoby, z jakých zadavatelé volí při stanovení požadavků na dokládání restaurátorských licencí. Každá varianta má své kladné i záporné stránky, které by zadavatel měl zvážit.

Způsoby stanovení zadávacích podmínek:

- **Pojetí I – vymezení odkazem na třídík:** Zadavatel v zadávací dokumentaci typicky uvede, že požaduje prokázání splnění způsobilosti člena týmu předložením oprávnění *k restaurování odpovídajícímu kódu 2b dle třídíku*. Varianta vypadá poměrně jednoduše a jasně. Ale třídík neodpovídá plně specializacím tak, jak jsou či byly Ministerstvem kultury udělovány restaurátorům, proto nemusí být vždy obsah licence kompletně shodný se zněním kódu 2b dle třídíku. Složitější bude i posuzování naplnění zadávacích podmínek v souvislosti s nejasnou hierarchizací třídíku.
- **Pojetí II – vymezení konkrétní specializace:** Zadavatel typicky uvede, že požaduje, aby byl člen týmu držitelem povolení Ministerstva kultury *k restaurování polychromovaných nefigurálních umělecko-řemeslných děl ze dřeva*. Ani v této variantě (obdobně jako u pojetí I) nemá zadavatel zaručeno, že předmět licence člena týmu bude definován ze 100 % shodně se zněním zadávací podmínky, s největší pravděpodobností bude oprávnění obsahovat jinak slovně popsanou variaci požadavku zadavatele. Složitější bude i posuzování naplnění zadávacích podmínek v souvislosti s předkládáním případných rovnocenných licencí.
- **Pojetí III – vymezení prokazované činnosti:** Zadavatel popíše činnosti, k nimž požaduje doložení restaurátorských licencí; nijak neodkazuje na třídík, ani nedefinuje konkrétní specializaci restaurátorského povolení. Typicky bude v zadávací dokumentaci požadovat, aby byl člen týmu držitelem povolení Ministerstva kultury, z něhož bude vyplývat oprávnění *k restaurování varhanního stroje vyrobeného před rokem 1825*. Tato varianta se jeví jako nejvolnější, neboť ponechává dodavatelům značný prostor pro zvolení odpovídající licence, jelikož je nelimituje zdánlivě určitými a přesnými formulacemi specializací. Vyžaduje ovšem precizní posouzení předkládaných licencí z hlediska jejich obsahu.

Které pojetí Centrum doporučuje?

- Jako nejúčinnější se jeví pojetí III, zejména s ohledem na pružnost a relativní obecnost, kterou nabízí. Zadavatel se vyvaruje např. nesprávného označení konkrétní restaurátorské licence v zadávacích podmínkách nebo nepřiléhavého odkazu na kód třídíku, stejně jako problematice zkoumání hierarchie jednotlivých skupin třídíku či samotných licencí.
- Vzhledem k tomu, že rozsah udělovaných oprávnění je závislý na skutečnostech prokázaných a formulovaných žadatelem v jeho žádosti, s největší pravděpodobností se zadavatel ve fázi posuzování podmínek účasti nevyhne detailnějšímu zkoumání obsahu předkládaných licencí v kontextu požadavku dle zadávací dokumentace.
- V případě nejasností ohledně pojetí nebo odmítnutí předkládané licence je vhodné požádat o součinnost orgán státní památkové péče, který by zadavateli poskytl vyjádření k obsahu restaurátorské licence.

Udržitelnost

bez zbytečných komplikací

Nový interaktivní formulář usnadňuje vyplňování
Zprávy o udržitelnosti.

Zpracování a podání Zprávy o udržitelnosti (ZoU) patří mezi povinné kroky, které musí příjemci podpory z IROP splnit. Až donedávna šlo o proces, který mohl pro někoho být časově náročný a s ohledem na přínosy i nepřiměřeně administrativně zatěžující. To se nyní mění.

Nový interaktivní formulář přináší příjemcům větší srozumitelnost, logickou strukturu kroků a výrazné usnadnění celého procesu od přípravy ZoU přes bezproblémové podání až po její schválení.

Proměna, která měla jasný cíl

Podnětů k modernizaci procesu bylo více. Důležitým impulzem bylo doporučení Nejvyššího kontrolního úřadu, který upozornil na potřebu přesněji začít monitorovat plnění udržitelnosti projektů, zejména v oblasti využívání majetku pořízeného z dotace.

K tomu se přidaly dosavadní zkušenosti Řídicího orgánu IROP a Centra pro regionální rozvoj, které ukázaly, že postupy je vhodné zpřehlednit a přizpůsobit potřebám příjemců

i manažerů projektu v závislosti na konkrétní výzvě a podporované aktivitě. Cílem tedy bylo proces zjednodušit, zpřehlednit a zvýšit úspěšnost podání ZoU hned napoprvé. „Naším cílem je neustále zlepšovat administrativní postupy, aby příjemci mohli plnit své povinnosti pokud možno jednoduše a efektivně. Interaktivní formulář je inovací, která zvyšuje přehlednost a usnadňuje práci nejen příjemcům, ale i těm, kdo proces administrují. Tento pokrok je výsledkem efektivní spolupráce týmu řídicího orgánu a Centra. Společně se nám daří nalézat řešení v oblastech, kde příjemci zbytečně často chybují, a snažíme se jim i nám postupy zjednodušovat,“ říká Rostislav Mazal, ředitel Řídicího orgánu IROP.

Od úpravy metodiky k modernímu nástroji

Původní záměr byl skromný: upravit metodické dokumenty, zejména přílohu P34 – Postup pro vyplňování Zprávy o udržitelnosti v MS2014+.

V průběhu prací na úpravě přílohy se však ukázalo, že samotná aktualizace nestačí a je potřeba komplexnější přístup. Rozsah doplňovaných specifických otázek rostl a bylo zřejmé, že je nutné vytvořit přehlednější a uživatelsky vstřícnější řešení šité na míru jednotlivým výzvám.

Proto vznikl interaktivní formulář, který vše systematicky uspořádá, příjemce provede celým procesem tvorby ZoU a nabídne pouze ty otázky, které se vztahují ke konkrétnímu projektu.

Formulář je navržen tak, aby systematicky provázel příjemce jednotlivými otázkami, které navádějí k vyplnění přesně těch informací, jež jsou pro hladké vyhodnocení a schválení ZoU potřebné. Pomáhá podat ZoU správně hned napoprvé, bez mnohdy opakovaného vyzývání k doplnění.

Co změna znamená pro příjemce

Příprava ZoU se nově stává přehlednějším a lépe vedeným procesem, díky kterému příjemci snadněji porozumí požadovaným údajům a mohou se vyhnout zbytečným chybám.

Pro CRR zároveň znamená jednodušší ověření plnění podmínek udržitelnosti podle jednotlivých výzev.

Nový formulář i související metodické úpravy se vztahují na všechny příjemce IROP 2014–2020, kteří budou předkládat ZoU od druhé poloviny února 2026.

Co se mění: hlavní metodické kroky

- aktualizace přílohy P34 – *Postup pro vyplňování ZoU* (zejména záložky 2.2 Plnění udržitelnosti a 2.7 Dokumenty projektu)
- zpřesnění návodných otázek dle specifických cílů IROP
- aktualizace kontrolních listů v návaznosti na formulář
- úprava seznamu povinných příloh

Nový interaktivní formulář: přehledný a intuitivní průvodce

jasné a srozumitelné instrukce

logická struktura navazujících kroků

automatické přizpůsobení podle typu projektu a specifického cíle

snížení rizika chyb a neúplných údajů

minimalizace vrácení ZoU k doplnění

úspora času, energie i administrativní zátěže pro obě strany

**Naskenujte QR kód
pro otevření vzoru formuláře**

Opavské „íčko“

je v novém hávu plné technologií

Moderní interaktivní prostor pro turisty i místní nabízí po rekonstrukci opavské informační centrum. Návštěvníky čeká příjemné zázemí, nové prvky i inspirace pro objevování Opavy a okolí.

Slezská metropole Opava je místem s bohatou a dlouhou historií, kterou se může v tuzemsku pyšnit jen málo měst. V roce 2024 oslavila 800 let od první dochované zmínky o této perle Slezska. Návštěvníci regionu i místní se o ní mohou dozvědět v Turistickém informačním centru (TIC). To se koncem ledna otevřelo po své rekonstrukci. Nové moderní technologie, interaktivní prvky i nový vzhled interiéru by měly přispět k tomu, aby se navýšil počet návštěvníků, kteří v opravených prostorách dostanou výrazně lepší komfort i služby.

O množství památek města se zajímají lidé nejen z různých koutů ČR, ale také ze zahraničí. Region nabízí různé architektonické zajímavosti, kostely nebo třeba i 13 kilometrů dlouhou Planetární stezku. Mezi významné památky patří také městská věž Hláška, divadlo, Blücherův palác, Městský dům kultury Petra Bezruče nebo Švédská kaple.

„Věřím, že 30 tisíc návštěvníků, kteří k nám ročně zavítají, od nás bude odcházet s pocitem, že dostali vše, co očekávali. Najdou u nás nejen nový moderní a atraktivní interiér, ale také přehlednější nabídku upomínkových a propagačních předmětů města Opavy a jejího regionu i lepší přístup k informacím,“ popisuje některé změny Richard Lichnovský, vedoucí TIC v Opavě.

Komfort pro všechny

Příchozí mohou nově využít například převlékačské kabinky pro vyzkoušení oblečení či sedačky pro pohodlné prohlížení produktů a dárkových předmětů, jež budou prezentovány v nasvícených vitrínách a na panelech. Na interaktivních velkoplošných LED panelech najdou návštěvníci bohaté informace i propagační videa o Opavě a Opavském Slezsku. Rekonstrukce se dotkla rovněž zázemí pro zaměstnance, čímž se zlepšily podmínky pro každodenní provoz. „Zkrátka jsme se posunu-

Příchozí
mohou nově
využít například
převlékací kabinky
pro vyzkoušení
oblečení.

”

li do nové epochy a vydali se na cestu technických vymožeností,“ dodává Lichnovský.

Na rekonstrukci TIC přispěla také dotace IROP 2021–2027. Celkové výdaje dosáhly 4,5 milionu korun, přičemž 3,5 milionu korun pokryla dotace. Zbývající část uhradilo město Opava ze svého rozpočtu.

Ostatně IROP již v minulosti přispěl v Opavě například při úpravách či rozšiřování mateřských škol v Malých Hošticích, v Liptovské ulici či ulici Edvarda Beneše. Finance z IROP přispěly i k rekonstrukci pobočky Knihovny Petra Bezruče v Kylešovicích. Program také významně podpořil investice do opavské nemocnice nebo středoškolských sportovišť.

Jedeme nonstop

„Snažíme se, aby veřejná infrastruktura v kraji nabízela turistům i zaměstnancům důstojné a plně funkční prostředí. V Opavě se podařilo odstranit nedostatky v dispozici infocentra a nahradit je moderním interiérem, který dává vyniknout regionálním informacím,“ uvedla k ukončené rekonstrukci Gabriela Janošová, ře-

30 000

Každoroční přibližný
počet návštěvníků
Turistického informačního
centra v Opavě

4,5 mil. Kč

Celkové výdaje na rekonstrukci
opavského TIC

3,5 mil. Kč

Příspěvek z IROP 2021–2027,
zbytek uhradilo město
Opava z rozpočtu

ditelka Centra pro regionální rozvoj v Moravskoslezském kraji.

Zájemci i turisté se navíc dostanou k informacím i v době, kdy je TIC zavřené. Umožní jim to totiž obrazovky, které jsou přístupné z ulice. Rekonstrukce opavského „íčka“ není v kraji ojedinělá, jde o součást krajského projektu digitalizace turistických služeb. Opava se tak připojuje k dalším městům, která zlepšují komfort pro turisty a místní obyvatele, i díky financím z EU.

Návštěvnost Moravskoslezského kraje se pohybuje na úrovni jednoho milionu turistů ročně. Nejvíce lidí míří do Beskyd, ale oblíbě se těší i města z tohoto slezského pomezí jako třeba Ostrava, Karviná nebo zmíněná Opava. A přispívají k tomu i evropské peníze. Mezi lety 2004 a 2024 financovaly v kraji regionální operační programy skoro tři tisíce projektů za bezmála 22 miliard korun.

„Opavský projekt názorně ukazuje, jak evropské peníze pomáhají v regionech vytvářet kvalitní služby, jež jsou zásadní pro rozvoj cestovního ruchu i spokojenost rezidentů,“ uzavírá Gabriela Janošová.

Když ožívá industriál

Ostrava se proměňuje z průmyslového centra na město, které úspěšně propojuje kulturní, vzdělávací, technologické a turistické funkce. Živým důkazem je především Dolní oblast Vítkovic, která už rozhodně není jen památkou na minulost.

V době největšího rozmachu v minulém století byly Vítkovické železářny chloubou českého průmyslu. Postupný útlum se ale v 90. letech nevyhnul ani jim a celému ostravskému regionu. V roce 1998 byla v Dolní oblasti Vítkovic (DOV) ukončena výroba surového železa a koksu, a prakticky celá tato lokalita společně s dolem Hlubina byla prohlášena za Národní kulturní památku (NKP). To ji bohužel ale neochránilo před chátráním.

Záchrany industriálních a technologických objektů se ale ujalo zájmové sdružení Dolní oblast Vítkovi-

2 940
projektů

podpořil v letech 2004–2024
v Moravskoslezském
kraji IROP.

21,9 mld. Kč

činila celková výše finanční
podpory v tomto období.
Nejvíce peněz zaměřilo do
dopravy, zdravotnictví
a do škol.

ce, které se snaží vrátit život celému areálu. Pod názvem Nové Vítkovice zde v posledních letech vyrůstá unikátní naučný a vzdělávací komplex s širším společensko-kulturním využitím.

V letech 2008 až 2012 byly za pomoci evropských peněz postupně rekonstruovány tři základní objekty. V prvé řadě jde o bývalou energetickou ústřednu. V ikonickou šedesátimetrovou vyhlídku Bolt Tower se zase proměnila Vysoká pec č. 1. A plynojem z roku 1924 je i díky architektovi Josefu Pleskotovi moder-

ním multifunkčním centrem GONG.

Nálady na obnovu tří částí se vyplhaly na půl miliardy korun. Z toho částkou 413 milionů korun přispěla Evropská unie prostřednictvím Integrovaného operačního programu (IOP). „Bez finanční podpory z evropských fondů by celý areál DOV nevstal z popela. Jen by chátral a proces jeho revitalizace by byl velmi pomalý, jestli vůbec nějaký,“ říká Jiří Hudec, vedoucí odboru strategického rozvoje na ostravském magistrátu.

Lákadlo pro odborníky i laiky

S přímou podporou evropských peněz se průmyslový brownfield postupně mění na atraktivní zónu a jedno z nejnavštěvovanějších míst v regionu i celém Česku.

Revitalizace v areálu se dočkaly i další objekty, mj. výklopna a mlýnice, jež obohatily další část NKP o expozici Cesta uhlí a experimentální dynamickou expozici Futureum. Dříve ryze výrobní objekty získaly novou funkci, která láká i odbornou veřejnost. „Proměnili jsme původní zatopenou a zdevastovanou ruinu výklopníku a mlýnice černého uhlí v kreativní centrum otevřené lidem. Vytvořili jsme laboratoř, možná přímo Living Lab (pozn.: Otevřený inovační ekosystém v reálném životním prostředí), která je sama o sobě velkým a otevřeným experimentem,“ dodává Antonín Šimčík, který se na realizaci projektu podílel.

V areálu DOV dnes funguje několik desítek nejrůznějších institucí a provozů, na které jsou navázány desítky dalších firem, podnikatelů, živnostníků. Vedle aktivit společensko-vzdělávacích, kulturních a rekreačních jsou tu například hudební studia, umělecké ateliéry a několik gastroprovozoven – od kaváren až po

Ostravská metropolitní oblast

Ostravská metropolitní oblast (OMO) je tvořena územím 6 statutárních měst a jejich zázemím. Mezi městy a obcemi existují silné vzájemné každodenní interakce. Toto území se stále potýká s nižší mírou vzdělanosti a stálým odlivem mladých a patří k strukturálně postiženým územím, na kterých probíhá restrukturalizace průmyslu a energetická transformace.

Jádrová města:

Ostrava,
Opava, Havířov, Frýdek-Místek,
Karviná, Třinec

Počet obcí: 172

Počet obyvatel: 965 tisíc

Rozloha: 710 km²

Podpořené projekty z IROP:

2014–2020:

209
projektů

2,9 mld. Kč

2021–2027:

4,2 mld. Kč

Alokace

pekárnu. Své sídlo sem, do památkově chráněné budovy Nových koupelek, kterou čeká přestavba, přesune také nápojařská skupina Kofola. Ta by zde ráda od roku 2027, pokud půjde rekonstrukce podle plánu, měla sídlo i muzeum věnované historii značky. Také na této přestavbě podle návrhu Josefa Pleskota se budou podílet evropské dotace.

Celá metropolitní oblast

Nejde jen o obnovu bývalé průmyslové oblasti, ale o proměnu celé Ostravské metropolitní oblasti (OMO), s jejíž obnovou pomáhají tzv. Integrované územní investice ITI. Ty představují účinný nástroj, jak mohou města a jejich okolí plánovat, a hlavně financovat projekty, jež zlepšují dopravní situaci, životní prostředí, kulturu nebo sociální a vzdělávací infrastrukturu.

Tím, že jde o ucelený a komplexní plán, dochází i k efektivnějšímu využívání evropských financí. V minulém programovém období jen v rámci ITI podpořil IROP 209 projektů za 2,9 miliardy korun. V aktuálním období do oblasti OMO prostřednictvím IROP míří finance ve výši přes 4,2 miliardy korun, podpory se již dočkalo 120 projektů za 1,8 miliardy korun, přičemž další za více než 2 miliardy jsou v různých stádiích přípravy a realizace. Celkem je přitom pro Česko na financování projektů ITI pro období 2021–2027 vyčleněno v IROP 24,4 miliardy korun.

Všechny projekty spojuje jeden zásadní prvek – integrované řešení. Místo izolovaných zásahů se revitalizace Dolní oblasti Vítkovic opírá o propojení kulturní, vzdělávací, technologické a turistické funkce. Tato synergie zvyšuje atraktivitu celého areálu.

Fondy mění knihovny na místa setkávání

Česko má největší síť knihoven na světě. Jejich modernizace by se neobešla bez evropských prostředků, které pomáhají zachovat naše kulturní dědictví.

Půjčit si knihu o půlnoci? Ve Vsetíně to už není žádný problém! Kdo si pamatuje starou knihovnu na Dolním náměstí, ví, že to byla tak trochu

„úniková hra“. Oddělení roztroušená v pěti patrech, malý výtah a bloudění mezi kancelářemi firem. To už je ale minulost. Na konci loňského listopa-

du se slavnostně otevřela kompletně zrekonstruovaná Masarykova veřejná knihovna jako součást unikátního propojení hned tří projektů, na němž se mj. podílelo i Centrum pro regionální rozvoj (CRR). Z IROP na ně putovalo celkem 96,2 milionu korun, jen na přestavbu knihovny šlo 64,2 milionu a dalších 26 milionů korun pak na její vybavení.

„Vsetín už získal z IROP spolu s těmito projekty podporu v celkové výši přes 245 milionů Kč. Šlo například o úpravu prostoru před nádražím nebo vybudování hned několika cyklostezek. Zásadní modernizace knihovny je ale projektem objemově největším,“ podotýká Lenka Kolářová, ředitelka zlínské kanceláře CRR.

Hravé místo na půdě

Proměnou díky podpoře z IROP prošla nedávno i knihovna v Teplicích. Po roce rekonstrukčních prací získali tamní obyvatelé krásné prosto-

Půjčit si knihu
o půlnoci? Ve
Vsetíně to už není
žádný problém!

”

ry v podkroví Grohmannovy vily, kde knihovna sídlí už od roku 1946. Dříve nevyužívaná půda se proměnila v krásné, hravé místo, které je určeno dětem i dospělým. V nových prostorech mají k dispozici pohodlné čtecí koutky, interaktivní prvky i zázemí pro workshopy a vzdělávací programy. Knihovna myslela i na přístupnost – nový výtah a zrekonstruované sociální zařízení umožňují, aby se tam bez potíží dostali opravdu všichni.

„Knihovna už dávno není jen místem pro půjčování knih. Chceme, aby byla prostorem pro setkávání, vzdělávání a inspiraci. V modernizovaných prostorech nabídneme pestrý program pro všechny generace,“ doplňuje její ředitelka Martina Doležalová. Podle jejích slov náklady na modernizaci dosáhly téměř 41 milionů korun, z nichž 33,2 milionu pokryly peníze z IROP.

Dědictví první republiky

Zmíněné příklady jsou jen zlomkem využití evropských prostředků pro podporu a rozvoj čtenářské obce v Česku. Ostatně málokdo asi ví, že u nás máme jednu z nejhustších sítí knihoven na světě. Podle dat Českého statistického úřadu (ČSÚ) poskytovalo na konci loňského roku v Česku veřejné knihovnické služby 6 001 knihoven včetně poboček. Jedná se o dědictví Zákona o veřejných knihovnách obecních z roku 1919, který naří-

dil každé politické obci zřídit veřejnou knihovnu. Tento systém dodnes představuje mimořádnou příležitost pro kulturní rozvoj České republiky

A na další život knihoven, aby mohly sloužit čtenářům i v 21. století, míří také evropské peníze. V aktuálním programovém období se díky nim už modernizovalo 99 knihoven, na které EU přispěla více než 1,5 miliardy korun.

„Například v Ústeckém kraji je v přípravě hned 7 projektů s podporou téměř 409 milionů korun. Když vidíme, jak se papíry a čísla proměnily ve skutečný prostor, který bude sloužit lidem, je to skvělý pocit,“ doplňuje Viktor Kruml, ředitel ústecké pobočky CRR.

Šance pro další projekty

Z evropských fondů míří do podpory kulturního dědictví, posilování úlohy kultury a cestovního ruchu finance dlouhodobě. Pro programové období 2021–2027 do této oblasti určena celková částka 8,8 miliardy korun. Samotných knihoven se v tomto období týkají tři výzvy. Dvě jsou už uzavřeny, přičemž pro knihovny v nich bylo připraveno z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) v méně rozvinutých regionech (MRR) a přechodových regionech (PR) celkem 938 milionů korun. V 1. výzvě IROP – Knihovny – SC 4.4 (MRR) – 528 mil. Kč; ve 2. výzvě IROP – Knihovny – SC 4.4 (PR) – 410 mil. Kč).

Dosud stále otevřená je 16. výzva IROP – Knihovny – SC 4.4 (ITI), která je zaměřena na podporu integrovaných projektů realizovaných na území metropolitních oblastí a aglomerací, které spadají do kategorií MRR i PR. Žadatelé mohou až do konce roku 2027 podávat žádosti podporu. Celková finanční alokace výzvy činí 827,49 milionů korun, přičemž už bylo z alokace vyčerpáno více než 86 procent.

I v minulém programovém období se díky eurofondům podařilo knihovny podporovat. Díky IROP získala péče o knihovny a písemné památky významnou podporu. Jen krajské knihovny dostaly v letech 2014 až 2020 z evropských peněz celkem více než 746 milionů korun.

Úspěch ze Žďáru nad Sázavou

Vedle finanční podpory pak existuje pro města a obce jistá nepeněžní motivace. Je jí soutěž Městská knihovna roku, kterou už 16krát po sobě vyhlásil Svaz knihovníků a informačních pracovníků. Cílem této soutěže je ocenit nejlepší české knihovny, které

6 001

knihoven a poboček
poskytuje v Česku veřejné
knihovnické služby

1,5 mld. Kč

z EU už v aktuálním
programovém období
podpořilo modernizaci
99 knihoven

827,5 mil. Kč

je alokováno pro knihovny
v dosud otevřené výzvě
16. výzva IROP – Knihovny –
SC 4.4 (ITI)

jsou provozovány či zřizovány městy, a motivovat je k rozšíření a zkvalitnění veřejných knihovnických a informačních služeb.

V loňském roce bylo na toto prestižní ocenění nominováno devět knihoven. Hlavní cenu získala Knihovna Matěje Josefa Sychry ve Žďáru nad Sázavou, která představuje výjimečný objekt, na jehož přestavbu také přispěly prostředky z IROP. Architekt Petr Baletka proměnil interiér knihovny v moderní prostor plný designového osvětlení, velkých kulatých stolů a příjemných odpočinkových zón.

„Knihovny dnes nejsou jen místem, kde si lidé půjčují knihy. Stávají se komunitními centry, která nabízejí široké spektrum aktivit a služeb. Naším cílem je, aby se knihovna stala centrem setkávání, vzdělávání a inspirace pro všechny věkové kategorie,“ podotkl při znovuotevření knihovny na konci roku 2024 starosta Žďáru nad Sázavou Martin Mrkos.

Turistické vouchery

pro Jeseníky nastartovaly cestovní ruch po povodních

V reakci na povodně 2024 připravilo Ministerstvo pro místní rozvoj ve spolupráci s Moravskoslezským a Olomouckým krajem dotační program Podpora návštěvnosti postižených oblastí. Jeho cílem bylo rychle obnovit cestovní ruch v Jeseníkách a podpořit podnikatele v nejvíce zasažených lokalitách. Program již nedlouho po povodních pomohl do Jeseníků znovu přilákat návštěvníky a dodal potřebný impulz místní ekonomice.

Ministerstvo vyhlásilo dvě výzvy, každou s alokací 10 milionů korun. Další 20 milionů přidaly dotčené kraje – dohromady bylo na vouchery použito 40 milionů korun. Každý host mohl získat slevu 300 korun na noc při pobytu na 2 až 7 nocí, tedy až 2 100 korun na osobu. Slevy bylo možné čerpat v mimosezónním období roku 2025, kdy byla potřeba stimulace cestovního ruchu v destinaci nejvyšší.

Návštěvníci s vouchery generovali dodatečnou poptávku po dalších návazných službách, jako je doprava, obchod, gastronomie či sportovní a volnočasové aktivity. Velmi pozitivně lze také hodnotit dynamickou spolupráci státu, krajů, organizace destinačního managementu Jeseníky – Sdružení cestovního ruchu, z. s., a místních podnikatelů.

1 082
zapojených ubytovatelů

33 365
návštěvníků využilo vouchery

3,88 dne
činila průměrná délka pobytu

Zdroj: Jeseníky – Sdružení cestovního ruchu, z. s.

Moravskoslezský kraj ožívá i díky národním dotacím

Stále výrazněji se Moravskoslezský kraj ukazuje jako region kultury, chytrých investic a atraktivních turistických zážitků. V posledních letech se mu daří pozitivně měnit svoji image. Ministerstvo pro místní rozvoj podporovalo tuto proměnu už od roku 2017 prostřednictvím Národního programu podpory cestovního ruchu v regionech, díky němuž putovalo do oblasti více než 50 milionů korun na rozvoj cestovního ruchu.

Program se zaměřoval na dvě klíčové oblasti: rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu a marketing destinace. První zahrnovala budování odpočinkových míst, modernizaci muzejních expozic, podporu běžkařských tras, výstavbu parkovišť či zázemí pro lodní dopravu. Druhá se soustředila na tvorbu promo videí a marketingových kampaní, nové turistické produkty a webové portály.

Výsledkem je 43 realizovaných projektů, které zvyšují povědomí o regionu a kvalitu místních služeb. Mezi příklady úspěšných projektů patří Dolní oblast Vítkovice, kde vzniklo nové inkluzivní prostředí v Malém světě techniky U6. Neméně zajímavou proměnou prošlo také Muzeum Oderska, které díky podpoře vytvořilo novou expozici „Ó Odra“.

Místo, které nezná hranice

V Moravskoslezském kraji se hranice dávno nestává bariérou, ale mostem. Díky programu Interreg vznikají projekty, které propojují obce, památky i lidi na obou stranách česko-polského pomezí.

Příkladem jsou Sousedská setkání napříč generacemi, která sbližují obyvatele Petrovic u Karviné a Zebrzydowic. Společné akce, sdílení tradic i prostor pro nové dovednosti pomáhají bourat stereotypy a budovat vztahy mezi mladými i seniory. Přeshraniční spolupráce tu má konkrétní podobu – od kulturních setkání po

volnočasové aktivity, které dávají pohraničí novou energii.

Velké ambice mají i investice do cestovního ruchu. Projekt Úzkokolejkou z minulosti do budoucnosti vrací život historické železnici v Osoblažském výběžku i polské Rudě. Na české straně jde o unikátní trať v západní části kraje, na polské o areál s historickými budovami. Opravy zázemí, rekonstrukce objektů i moderní elektronický průvodce mají společný cíl: přilákat více návštěvníků a ukázat, že technické dědictví může být atraktivní i dnes.

Projekt Slezsko bez hranic IV – po stopách bílé paní pak spojuje legendy a historii do jednoho turistického produktu. Obnovou Prudnické věže a renovací interiérů zámku Linhartovy v Městě Albrechticích vzniká nový příběh regionu. Moderní technologie navíc ožíví postavy z legend a nabídne návštěvníkům zážitek, který překračuje hranice i generace.

Moravskoslezský kraj ukazuje, že přeshraniční spolupráce je o lidech, kteří chtějí společně tvořit, objevovat a rozvíjet místo, kde žijí – bez ohledu na to, na které straně hranice stojí.

IROP přinesl technologie i kratší hospitalizace

Podpora z IROP v období 2014–2020 významně proměnila české zdravotnictví. Dopady jsou hmatatelné: od modernizace špičkových center přes zkrácení hospitalizací až po rozmach komunitní psychiatrické péče.

Efekty modernizace péče

–6 až –7 %

průměrná délka hospitalizace v podpořených nemocnicích

–10 až –15 p. b.

pokles obloženosti lůžek proti nepodpořeným subjektům

+

vyšší propustnost, bez zvyšování lůžkové kapacity

+

rychlejší diagnostika, méně výpadků techniky

+

nové typy výkonů: miniinvasivní chirurgie, přesnější endoskopie, moderní zobrazovací metody

Závěrečná evaluace, která je souhrnným ohlédnutím za celým programovým obdobím, ukazuje, že investice z IROP posílily kvalitu, bezpečnost a efektivitu poskytované péče.

Největší posun zaznamenaly nemocnice v obnově a inovaci přístrojového vybavení. Dotace umožnily náhradu zastaralých technologií, zavedení méně invazivních zákroků, přesnější diagnostiku, vyšší bezpečnost a šetrnost výkonů, zejména ve vysoce specializovaných centrech (onkogynekologie, perinatologie). Výrazné dopady byly patrné i v návazné péči.

Ve většině nemocnic klesla průměrná délka hospitalizace, snížila se

IROP 2014–2020 ve zdravotnictví

171 projektů

11,4 mld. Kč

celková alokace

9,64 mld. Kč

z fondů EU

81

zapojených institucí, z toho

22 % soukromých

obloženost lůžek, nedocházelo ke zvyšování kapacit – efekt byl dosažen lepšími technologiemi a postupy. Systém tak zvládá větší množství výkonů bez navyšování lůžek či personálu, pouze efektivnějším fungováním.

Péče je ve srovnání mezi kraji dostupnější a vyrovnanější. Ovšem je nutné si přiznat, že i po prvním programovém období je nutné řešit péči v periferních regionech, vyšší dojezdovou vzdálenost (45–75 minut a koncentraci vysoce specializovaných výkonů do center.

Nejviditelnější strukturální změny přinesl IROP v komunitní psychiatrii – třeba v rozvoji center duševního zdraví nebo vzniku mobilních týmů.

Architektura jde vstříc účelu

V únoru odstartoval slavnostním zahájením 11. ročník České ceny za architekturu. Soutěž není jen přehlídkou výjimečných staveb, ale také připomínkou toho, že kvalitní architektura může mít hluboký společenský dopad. V rámci večera proběhlo předání Ceny Centra pro regionální rozvoj za rok 2025, která oceňuje projekty podpořené z IROP.

Ocenění získal dětský hospic Dům pro Julii v Brně – první zařízení svého druhu v České republice. Projekt, který spojuje špičkovou architekturu s mimořádně citlivým posláním, je příkladem toho, jak mohou evropské fondy a veřejná podpora přispět ke vzniku staveb s vysokým přínosem pro region a komunitu.

Dům pro Julii vznikl na jižním svahu parku pod Zaječí horou na okraji Brna. Architekti z ateliéru ČTYŘSTĚN architekti – Tomáš Págo, Milan Joja a Karel Kubza – spolu s krajinářským architektem Markem Holánem vytvořili prostředí, které splňuje náročné požadavky zdravotnického zařízení, a přitom působí otevřeně, klidně a lidsky. Světlem prostoupený dům, propojený s okolím, nabízí dětem i jejich rodinám prostor pro odpočinek, ticho i společné chvíle v náročném období života.

Hospic poskytuje péči dětem a mladistvým s nevyčísitelným onemocněním, podporu jejich rodinám a zázemí pro zdravotníky i pečující personál. Součástí jeho činnosti je také domácí a terénní péče, která umožňuje rodinám alespoň na chvíli si odpočinout od každodenní zátěže. Architektonické řešení zde není samoučelné – stává se přirozenou součástí péče.

Výstavbu a vybavení hospice významně podpořil IROP, konkrétně prostřednictvím Integrovaných územních investic Brněnské metropolitní oblasti. Projekt je ukázkou úspěšné spolupráce veřejného sektoru, neziskové sféry a evropských fondů. Z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) bylo na vybudování a vybavení tohoto zařízení poskytnuto 87 milionů korun.

Vyhlášené výzvy IROP

 eGovernment a kyberbezpečnost	Typ výzvy	Datum vyhlášení	Datum zahájení příjmu žádostí o podporu	Datum ukončení příjmu žádostí o podporu
10. výzva IROP - eGovernment a kybernetická bezpečnost - SC 1.1 (VRR)	Otevřená	17. 10. 2022	17. 10. 2022	28. 5. 2026
29. výzva IROP - eGovernment a kybernetická bezpečnost - SC 1.1 (ITI)	Otevřená	10. 11. 2022	10. 11. 2022	31. 12. 2027
47. výzva IROP - Rozvoj neveřejné síťové infrastruktury veřejné správy - SC 1.1 (ČR)	Otevřená	29. 6. 2023	14. 5. 2024	13. 4. 2026
78. výzva IROP - eHealth - SC 1.1 (MRR)	Otevřená	26. 10. 2023	28. 11. 2023	2. 6. 2026
79. výzva IROP - eHealth - SC 1.1 (PR)	Otevřená	26. 10. 2023	28. 11. 2023	2. 6. 2026
80. výzva IROP - eHealth - SC 1.1 (ČR)	Otevřená	26. 10. 2023	28. 11. 2023	2. 6. 2026
118. výzva IROP - eGovernment - DIA - SC 1.1 (ČR)	Otevřená	4. 9. 2025	18. 9. 2025	13. 4. 2026

Integrovaný záchranný systém

12. výzva IROP - Integrovaný záchranný systém - ZZS krajů - SC 2.1 (MRR)	Otevřená	31. 8. 2022	31. 8. 2022	31. 12. 2027
13. výzva IROP - Integrovaný záchranný systém - ZZS krajů - SC 2.1 (PR)	Otevřená	31. 8. 2022	31. 8. 2022	31. 12. 2027
117. výzva IROP - Integrovaný záchranný systém - Praha SC 2.1 (VRR)	Otevřená	7. 8. 2025	21. 8. 2025	31. 12. 2027

Infrastruktura ve zdravotnictví

31. výzva IROP - Podpora rozvoje a dostupnosti zdravotní následné péče - SC 4.3 (MRR)	Otevřená	29. 11. 2022	29. 11. 2022	30. 8. 2026
32. výzva IROP - Podpora rozvoje a dostupnosti zdravotní následné péče - SC 4.3 (PR)	Otevřená	29. 11. 2022	29. 11. 2022	30. 8. 2026
56. výzva IROP - Podpora akutní a specializované lůžkové psychiatrické péče - SC 4.3 (MRR)	Otevřená	29. 3. 2023	17. 10. 2023	15. 9. 2026
57. výzva IROP - Podpora akutní a specializované lůžkové psychiatrické péče - SC 4.3 (PR)	Otevřená	29. 3. 2023	17. 10. 2023	15. 9. 2026
83. výzva IROP - Podpora ochrany veřejného zdraví - SC 4.3 (MRR)	Otevřená	30. 9. 2024	31. 10. 2024	30. 4. 2026
84. výzva IROP - Podpora ochrany veřejného zdraví - SC 4.3 (PR)	Otevřená	30. 9. 2024	31. 10. 2024	30. 4. 2026
85. výzva IROP - Podpora ochrany veřejného zdraví - SC 4.3 (ČR)	Otevřená	30. 9. 2024	31. 10. 2024	30. 4. 2026
92. výzva IROP - Podpora vzniku základní sítě infekčních klinik a oddělení - SC 4.3 (PR)	Otevřená	15. 2. 2024	24. 4. 2024	31. 3. 2026
93. výzva IROP - Podpora vzniku základní sítě infekčních klinik a oddělení - SC 4.3 (ČR)	Otevřená	15. 2. 2024	24. 4. 2024	31. 3. 2026
97. výzva IROP - Podpora rozvoje a dostupnosti komunitní psychiatrické péče - SC 4.3 (MRR)	Otevřená	29. 5. 2024	9. 7. 2024	17. 12. 2026
98. výzva IROP - Podpora rozvoje a dostupnosti komunitní psychiatrické péče - SC 4.3 (PR)	Otevřená	29. 5. 2024	9. 7. 2024	17. 12. 2026
103. výzva IROP - Vznik a modernizace urgentních příjmů - SC 4.3 (MRR)	Otevřená	18. 12. 2024	21. 1. 2025	21. 9. 2026
104. výzva IROP - Vznik a modernizace urgentních příjmů - SC 4.3 (PR)	Otevřená	18. 12. 2024	21. 1. 2025	21. 9. 2026
105. výzva IROP - Vznik a modernizace urgentních příjmů - SC 4.3 (ČR)	Otevřená	18. 12. 2024	21. 1. 2025	21. 9. 2026

Čistá a aktivní mobilita

39. výzva IROP - Nízkoemisní a bezemisní vozidla pro veřejnou dopravu - SC 6.1 (ITI)	Otevřená	12. 12. 2022	12. 12. 2022	31. 12. 2027
53. výzva IROP - Infrastruktura pro bezpečnou nemotorovou dopravu - SC 6.1 (ITI)	Otevřená	14. 11. 2022	14. 11. 2022	31. 12. 2027
66. výzva IROP - Infrastruktura pro cyklistickou dopravu - SC 6.1 (ITI)	Otevřená	8. 12. 2022	8. 12. 2022	31. 12. 2027
67. výzva IROP - Telematika pro veřejnou dopravu - SC 6.1 (ITI)	Otevřená	19. 12. 2022	19. 12. 2022	31. 12. 2027
74. výzva IROP - Multimodální osobní doprava - SC 6.1 (ITI)	Otevřená	25. 5. 2023	15. 6. 2023	31. 12. 2027
106. výzva IROP - Plnicí a dobíjecí stanice pro veřejnou dopravu - SC 6.1 (MRR)	Otevřená	30. 11. 2023	6. 2. 2024	15. 12. 2026
107. výzva IROP - Plnicí a dobíjecí stanice pro veřejnou dopravu - SC 6.1 (PR)	Otevřená	30. 11. 2023	7. 2. 2024	15. 12. 2026
108. výzva IROP - Plnicí a dobíjecí stanice pro veřejnou dopravu - SC 6.1 (ITI)	Otevřená	21. 12. 2023	4. 3. 2024	31. 12. 2027

Vzdělávací infrastruktura

	Typ výzvy	Datum vyhlášení	Datum zahájení příjmu žádosti o podporu	Datum ukončení příjmu žádosti o podporu
20. výzva IROP - Mateřské školy - SC 4.1(ITI)	Otevřená	29. 9. 2022	29. 9. 2022	31. 12. 2027
37. výzva IROP - Základní školy - SC 4.1(ITI)	Otevřená	15. 12. 2022	15. 12. 2022	31. 12. 2027
42. výzva IROP - Střední školy - SC 4.1(MRR)	Otevřená	30. 11. 2022	30. 11. 2022	31. 12. 2027
43. výzva IROP - Střední školy - SC 4.1(PR)	Otevřená	30. 11. 2022	30. 11. 2022	31. 12. 2027
44. výzva IROP - Střední školy - SC 4.1(VRR)	Otevřená	30. 11. 2022	30. 11. 2022	31. 12. 2027
94. výzva IROP - Další vzdělávání - SC 4.1(ITI)	Otevřená	22. 6. 2023	13. 7. 2023	31. 12. 2027
95. výzva IROP - Školská poradenská zařízení, speciální vzdělávání a střediska výchovné péče - SC 4.1(MRR)	Otevřená	28. 11. 2023	27. 5. 2024	31. 12. 2027
96. výzva IROP - Školská poradenská zařízení, speciální vzdělávání a střediska výchovné péče - SC 4.1(PR)	Otevřená	28. 11. 2023	27. 5. 2024	31. 12. 2027

Sociální infrastruktura

30. výzva IROP - Sociální služby - SC 4.2(ITI)	Otevřená	24. 10. 2022	24. 10. 2022	31. 12. 2027
38. výzva IROP - Sociální bydlení - SC 4.2(ITI)	Otevřená	3. 11. 2022	3. 11. 2022	31. 12. 2027
58. výzva IROP - Deinstitutionalizace sociálních služeb - SC 4.2(MRR)	Otevřená	30. 10. 2023	15. 11. 2023	31. 12. 2027
59. výzva IROP - Deinstitutionalizace sociálních služeb - SC 4.2(PR)	Otevřená	30. 10. 2023	15. 11. 2023	31. 12. 2027
115. výzva IROP - Sociální bydlení KPSV+ - SC 4.2(MRR)	Otevřená	31. 1. 2024	21. 2. 2024	30. 6. 2026
116. výzva IROP - Sociální bydlení II. KPSV+ - SC 4.2(PR)	Otevřená	31. 1. 2024	21. 2. 2024	30. 6. 2026

Kulturní dědictví a cestovní ruch

16. výzva IROP - Knihovny (ITI) - SC 4.4(MRR, PR)	Otevřená	19. 9. 2022	19. 9. 2022	31. 12. 2027
50. výzva IROP - Muzea - SC 4.4(ITI)	Otevřená	6. 12. 2022	6. 12. 2022	31. 12. 2027
62. výzva IROP - Památky - SC 4.4(ITI)	Otevřená	15. 6. 2023	7. 7. 2023	31. 12. 2027
81. výzva IROP - Cestovní ruch - SC 4.4(MRR)	Otevřená	14. 3. 2024	9. 4. 2024	30. 6. 2026
82. výzva IROP - Cestovní ruch - SC 4.4(PR)	Otevřená	14. 3. 2024	10. 4. 2024	30. 6. 2026
90. výzva IROP - Cestovní ruch - SC 4.4(ITI)	Otevřená	25. 7. 2023	15. 8. 2023	31. 12. 2027

Silnice II. třídy

21. výzva IROP - Silnice II. třídy na Prioritní regionální silniční síti - SC 3.1(MRR)	Otevřená	27. 9. 2022	27. 9. 2022	31. 12. 2027
22. výzva IROP - Silnice II. třídy na Prioritní regionální silniční síti - SC 3.1(PR)	Otevřená	27. 9. 2022	27. 9. 2022	31. 12. 2027

Zelená infrastruktura měst a obcí

65. výzva IROP - Zelená infrastruktura - SC 2.2(VRR)	Otevřená	9. 3. 2023	25. 1. 2024	10. 6. 2026
77. výzva IROP - Zelená infrastruktura - SC 2.2(ITI)	Otevřená	18. 4. 2023	9. 5. 2023	31. 12. 2027

Technická pomoc

113. výzva IROP - Technická pomoc - SC 7.1(MRR, PR, ČR)	Otevřená	6. 9. 2023	21. 9. 2023	30. 6. 2029
---	----------	------------	-------------	-------------

Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD)

	Typ výzvy	Datum vyhlášení	Datum zahájení příjmu žádostí o podporu	Datum ukončení příjmu žádostí o podporu
48. výzva IROP - Vzdělávání - SC 5.1 (CLLD)	Otevřená	28. 2. 2023	21. 3. 2023	31. 12. 2027
49. výzva IROP - Sociální služby - SC 5.1 (CLLD)	Otevřená	5. 12. 2022	5. 12. 2022	31. 12. 2027
60. výzva IROP - Doprava - SC 5.1 (CLLD)	Otevřená	21. 2. 2023	14. 3. 2023	31. 12. 2027
61. výzva IROP - Hasiči - SC 5.1 (CLLD)	Otevřená	30. 5. 2023	20. 6. 2023	31. 12. 2027
70. výzva IROP - Kultura - památky a muzea - SC 5.1 (CLLD)	Otevřená	26. 6. 2023	19. 7. 2023	31. 12. 2027
73. výzva IROP - Veřejná prostranství - SC 5.1 (CLLD)	Otevřená	23. 5. 2023	13. 6. 2023	31. 12. 2027
86. výzva IROP - Cestovní ruch - SC 5.1 (CLLD)	Otevřená	3. 8. 2023	24. 8. 2023	31. 12. 2027
114. výzva IROP - Kultura - knihovny - SC 5.1 (CLLD)	Otevřená	26. 6. 2023	19. 7. 2023	31. 12. 2027

Aktuální informace:

Vše důležité hledejte v Obecných pravidlech pro žadatele a příjemce a u jednotlivých výzev.

Vyhlášené výzvy Národní dotace

Název	Typ výzvy	Termín vyhlášení výzvy	Předpokládaný termín pro podání žádosti do	Alokace výzvy (Kč)
Výzva v podprogramu ŽIVEL 1 – Obnova obecního a krajského majetku po krizových stavech, programu Podpora obnovy a rozvoje regionů	průběžná	20. 12. 2024	31. 12. 2026	6 000 mil. Kč
Výzva v podprogramu ŽIVEL 2 – Obnova obecního a krajského majetku, programu Podpora obnovy a rozvoje regionů	průběžná	30. 5. 2025	30. 6. 2026	60 mil. Kč
Výzva k podávání žádostí o poskytnutí dotace v roce 2026 z programu Obnova německých hrobů	průběžná	24. 11. 2025	30. 4. 2026	10 mil. Kč

Aktuální přehled výzev v programech Interreg

Program	Priorita / specifický cíl	Lhůta pro podání projektového záměru	Lhůta pro podání projektové žádosti
Polsko	1.2 Životní prostředí	5. 11. 2025	11. 3. 2026
	3.1 Rozvoj přeshraniční veřejné a individuální dopravy	5. 11. 2025	11. 3. 2026
	4.2 Spolupráce institucí a obyvatel	14. 1. 2026	20. 5. 2026
	5.1 Podnikání	14. 1. 2026	20. 5. 2026
Sasko	všechny priority (kromě opatření 3.2)	NR	18. 5. 2026 ²⁾
Bavorsko	všechny priority	NR	18. 8. 2026 ¹⁾
Rakousko	všechny priority	NR	31. 3. 2026 ³⁾

Poznámky:

¹⁾ Ihůta pro projednání na Monitorovacím výboru v květnu 2026

²⁾ Ihůta pro projednání na Monitorovacím výboru v červnu 2026

³⁾ Ihůta pro projednání na Monitorovacím výboru v září 2026

Inspirace pro rozvoj obce na jedno kliknutí

Klikejte na regionynasbavi.cz

Čtěte regionynasbavi.cz

Regiony
nás bavi

Spolufinancováno
Evropskou unií

Ministerstvo
pro místní rozvoj

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky